

NADIA-CERASELA ANIȚEI

ROXANA-ALINA PETRARU

**Didactica predării științelor juridice
și
științelor administrative**

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE.....	5
CAPITOLUL 1. NOȚIUNI GENERALE DESPRE ȘTIINȚA DREPTULUI ȘI ȘTIINȚA ADMINISTRATIVĂ	11
1.1. Noțiuni generale despre drept și despre știința dreptului	11
1.1.1. Noțiuni generale despre drept	11
1.1.2. Noțiuni generale despre știința dreptului	14
1.1.3. Învățământul juridic în România	20
1.2. Noțiuni generale despre știința administrativă și știința dreptului administrativ.....	31
1.2.1. Noțiunea de administrație publică și drept administrativ.....	31
1.2.2. Știința administrativă și știința dreptului administrativ	34
1.3. Provocările actuale ale învățământului în domeniile: juridic și administrativ în spațiul românesc.....	38
CAPITOLUL 2. NOȚIUNI GENERALE DESPRE DIDACTICA ȘTIINȚELOR JURIDICE ȘI ȘTIINȚELOR ADMINISTRATIVE	44
2.1. Noțiunile de didactică și de carieră didactică	44
2.2. Principiile metodice	47
2.3. Caracteristicile procesului de învățare	47
CAPITOLUL 3. DIDACTICA ȘTIINȚELOR JURIDICE ȘI ȘTIINȚELOR ADMINISTRATIVE	51
3.1. Noțiunea de didactică a științelor juridice și științelor administrative	51
3.2. Principiile didactice în predarea științelor juridice și științelor administrative.....	52
3.2.1. Noțiuni generale.....	52
3.2.2. Principiul însușirii conștiente și active a cunoștințelor.....	53
3.2.3. Principiul accesibilității. Principiul accesibilității și al individualizării.....	54
3.2.4. Principiul însușirii temeinice a cunoștințelor.....	55
3.2.5. Principiul conexiunii teorie-practică.....	55
3.2.6. Principiul conexiunii inverse	56
3.2.7. Principiul sistematizării și continuității	57
3.2.8. Principiul procesării informației sociojuridice.....	57
3.2.9. Principiul participării conștiente și active a studentului la activitatea didactică	59
CAPITOLUL 4. PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT CU APLICAȚIE ÎN DOMENIILE ȘTIINȚELOR JURIDICE ȘI ȘTIINȚELOR ADMINISTRATIVE	62
4.1. Aspecte generale ale procesului de învățământ.....	62
4.2. Modelele procesului de învățământ.....	62

4.3. Modelele integratoare ale procesului de învățământ din perspectiva predării științelor juridice și administrative	64
4.4. Modele și tehnici de învățare în grup, aplicate la domeniul științelor juridice și administrative	65
CAPITOLUL 5. PREDAREA, METODELE DE PREDARE ȘI FINALITĂȚILE PREDĂRII CU APLICAȚII PENTRU DOMENIILE ȘTIINȚE JURIDICE ȘI ȘTIINȚE ADMINISTRATIVE.....	
5.1. Precizări prealabile	72
5.2. Standarde generale ale predării	73
5.3. Predarea	75
5.4. Metode de învățământ	76
5.4.1. Noțiuni generale despre: metodă, strategie și strategii didactice	76
5.4.2. Metode de învățământ.....	77
CAPITOLUL 6. CURRICULUMUL EDUCAȚIONAL PENTRU PREDAREA ȘTIINȚELOR JURIDICE ȘI ȘTIINȚELOR ADMINISTRATIVE.....	
6.1. Noțiuni generale	85
6.2. Programele de studii universitare	89
6.3. Dezvoltarea curriculumului – Planul de învățământ	93
6.4. Planul de învățământ – domeniul de studii universitare de licență	95
6.4.1. Planul de învățământ pe domeniul licență Drept	95
6.4.2. Practica pe domeniul Științe juridice	98
6.4.2.1. Planul de învățământ pe domeniul licență – Științe administrative	100
6.5. Planul de învățământ – domeniul de studii universitare master	108
6.5.1. Domeniile de studii universitare master (DM) aferente Comisiei de Specialitate nr. 3, Științe juridice	108
6.5.2. Domeniile de studii universitare master (DM) aferente Comisiei de specialitate Științe administrative	111
6.5.3. Program special de pregătire psihopedagogică inițială, corelat cu toate programele de licență.....	114
6.5.3.1. Misiune și obiective.....	114
6.5.3.2. Structură instituțională.....	115
6.5.3.3. Calitatea programului de formare	116
6.5.3.4. Conținutul procesului de învățământ	117
6.6. Programele postuniversitare de formare profesională a adulților.....	118
6.7. Învățarea pe tot parcursul vieții	119
CAPITOLUL 7. PROIECTAREA ACTIVITĂȚILOR EDUCAȚIONALE ÎN DOMENIILE ȘTIINȚELOR JURIDICE ȘI ȘTIINȚELOR ADMINISTRATIVE.....	
7.1. Noțiuni generale despre proiectarea educațională.....	123
7.2. Proiectarea și elaborarea unui program de instruire	124
7.3. Cursul/suporturile de curs și prelegerea	124
7.4. Proiectul de seminar	127

7.5. Practica.....	128
7.5.1. Practica pe domeniul Științe juridice	128
7.5.2. Practica pe domeniul Științe administrative	129
7.5.3. Aspecte comune privind practica.....	130
CAPITOLUL 8. EVALUAREA EDUCAȚIONALĂ, REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII ȘI FINALITĂȚILE PREDĂRII PE DOMENIILE ȘTIINȚE JURIDICE ȘI ȘTIINȚE ADMINISTRATIVE	133
8.1. Evaluarea educațională.....	133
8.1.1. Noțiuni generale despre evaluarea educațională.....	133
8.1.2. Metodele de evaluare	135
8.2. Evaluarea studenților conform Standardelor specifice pe domeniile Științe juridice și Științe administrative.....	137
8.2.1. Evaluarea studenților conform Standardelor specifice pe domeniul Științe juridice.....	137
8.2.1.1. Examene	137
8.2.1.2. Examenul de licență/diplomă	138
8.2.1.3. Elaborarea lucrării de licență.....	139
8.2.1.4. Lucrarea de disertație.....	139
8.2.2. Evaluarea studenților conform Standardelor specifice pe domeniul Științe administrative	140
8.2.2.1. Evaluarea studenților	140
8.2.2.2. Examenul de licență	141
8.2.2.3. Elaborarea lucrării de licență.....	142
8.2.2.4. Lucrarea de disertație.....	143
8.3. Rezultatele învățării și finalitățile predării științelor juridice și științelor administrative.....	144
8.3.1. Rezultatele învățării	144
8.3.1.1. Rezultatele învățării – Domeniul: Științe juridice	144
8.3.1.2. Rezultatele învățării – Domeniul: Științe administrative.....	145
8.3.1.3. Rezultatele învățării – dispoziții comune tuturor domeniilor	145
8.3.2. Finalitățile predării științelor juridice și științelor administrative.....	147
8.3.3. Diplome	149
CAPITOLUL 9. PROGRAMUL DE STUDII UNIVERSITARE DE DOCTORAT ȘI POSTDOCTORALE DE CERCETARE AVANSATĂ.....	152
9.1. Programul de studii universitare de doctorat.....	152
9.1.1. Definire termeni și expresii specifice programului de studii universitare de doctorat	152
9.1.2. Organizarea studiilor universitare de doctorat	155
9.1.3. Studentul-doctorand.....	157
9.1.4. Teza de doctorat.....	158
9.1.5. Competențele dobândite în urma promovării studiilor universitare de doctorat	159
9.1.6. Diploma de doctor și procedura referitoare la teza de doctorat	160
9.2. Programele de studii postdoctorale de cercetare avansată	161

CAPITOLUL 10. PERSONALUL DIDACTIC ȘI DE CERCETARE DIN

ÎNĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR.....	164
10.1. Personalul didactic din învățământul superior	164
10.2. Funcțiile didactice și de cercetare din învățământul superior.....	165
10.2.1. Precizări prealabile.....	165
10.2.2. Dispoziții prevăzute de Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 3019/2025 pentru aprobarea standardelor minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea titlului de conferențiar și a celui de profesor din învățământul superior, precum și a atestatului de abilitare	171
10.3. Standardele minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea titlului de conferențiar și a celui de profesor din învățământul superior, precum și a atestatului de abilitare – Comisia 24, Domeniul Științe juridice	173
10.3.1. Definiții, condiții și proceduri comune pentru conferirea titlului de conferențiar și a celui de profesor din învățământul superior, precum și a atestatului de abilitare	173
10.3.2. Standardele CNATDCU pentru conferirea titlului de conferențiar universitar – Domeniul Științe juridice	178
10.4. Standardele minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea titlului de conferențiar și a celui de profesor din învățământul superior, precum și a atestatului de abilitare – Comisia 25 – Sociologie, Științe administrative și Științe ale comunicării.....	207
10.4.1. Dispoziții generale	207
10.4.2. Standardele minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea titlului de conferențiar universitar – Comisia 25 – Sociologie, Științe administrative și Științe ale comunicării.....	211
10.4.3. Standardele minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea titlului de profesor universitar, Comisia 25 – Sociologie, Științe administrative și Științe ale comunicării	215
10.4.4. Standardele minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea atestatului de abilitare – Comisia 25 – Sociologie, Științe administrative și Științe ale comunicării	219
10.4.5. Atestatul de abilitare	223
10.5. Recrutarea, selecția și formarea cadrelor didactice din perspectiva predării științelor juridice și administrative	231
10.6. Promovarea în carieră.....	233
10.7. Norma universitară	234
10.8. Cercetarea științifică.....	235
10.8.1. Precizări prealabile.....	235
10.8.2. Standardele specifice privind evaluarea externă a calității academice a programelor de studii în domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 3, Domeniul Științe juridice.....	236
10.8.3. Standardele specifice privind evaluarea externă a calității academice a programelor de studii în domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 5 – Științe administrative, ale educației și psihologiei.....	237

ANEXE

Anexa nr. 1	
MODEL FIȘA DISCIPLINEI.....	240
Anexa nr. 2	
PROIECT DE SEMINAR: DIDACTICA ȘTIINȚELOR JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE.....	259
Anexa nr. 3	
PROIECT DE SEMINAR LA DISCIPLINA DREPTUL FAMILIEI.....	261
Anexa nr. 4	
PORTOFOLIUL DE PRACTICĂ	263
Anexa nr. 5	
CAIET DE PRACTICĂ.....	265
Anexa nr. 6	
FIȘA DE ACTIVITATE ZILNICĂ	266
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	267

NADIA-CERASELA ANIȚEI

ROXANA-ALINA PETRARU

**Didactica predării științelor juridice
și
științelor administrative**

– Ediție revăzută și adăugită –

Universul Juridic

București

- 2026 -

Cuvânt-înainte

La nivelul anilor '90, problematica didacticii disciplinei este abordată în contextul teoriei generale a curriculumului.

Cercetătoarea Viviane de Landsheere plasează problematica didacticii disciplinei ca un capitol distinct dezvoltat, după ce analizează conceptul de curriculum (cu accent pe trunchiul comun), construcția de curriculum (cu definirea obiectivelor), problematica didacticii generale (caracteristicile procesului de învățare, tehnologia instruirii, modelele de instruire).

Didactica specialității are ca problematică elaborarea unei metodologii speciale de predare – învățare – evaluare, dezvoltând un ansamblu logic de prescripții relative la o specialitate determinată de programa școlară.

Originalitatea didacticii disciplinei rezultă în mod esențial din faptul că ea este construită și evoluează printr-o dublă centrare: asupra celui ce învață și asupra interacțiunilor cu disciplina.

În literatura de specialitate, didactica este definită ca un ansamblu de tehnici și proceduri de instruire care au la bază principiile teoretice indispensabile rezolvării efective a problemelor de conținut, metodele și organizarea instruirii.

Didactica predării științelor juridice și științelor administrative este dedicată domeniilor Drept și Administrație publică, în speță **Programului de studii 5 – „Programul de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică”**.

Standardele specifice privind evaluarea externă a calității academice a programelor de studii în domeniile de licență și master aferente Comisiei de specialitate nr. 5 – Științe administrative, ale educației și psihologiei cu privire la Programul de studii 5 – „Programul de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică” precizează:

1. „Programul de certificare a competențelor pentru profesia didactică vizează dezvoltarea competențelor profesionale psihopedagogice, didactice, digitale, manageriale și de cercetare necesare exercitării funcțiilor didactice în învățământ.

2. Pregătirea psihopedagogică și didactică se realizează în conformitate cu planurile de învățământ stabilite la nivel național, prin ordin de ministru, și este structurată pe două niveluri:

a) Nivelul I (30 credite pentru monospecializare, respectiv 35 credite pentru dublă specializare) efectuat, de regulă, pe parcursul ciclului universitar de licență sau postuniversitar;

b) Nivelul II (30 credite) efectuat după obținerea diplomei de licență și anterior susținerii examenului de definitivare în învățământ. Nivelul II poate fi urmat atât de studenții care se înscriu la studiile de masterat, cât și de absolvenții care, după obținerea diplomei de licență, nu-și continuă studiile la master.

3. Programul de studii este elaborat pe baza standardelor profesionale pentru funcțiile didactice.

4. Descrierea calificării asigurate prin programul de certificare a competențelor pentru profesia didactică se realizează potrivit Metodologiei Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior”.

Standardele *Comisiei de Specialitate „Științe juridice” (C3)* se referă la domeniul fundamental Științe sociale (DFI nr. 40), în care figurează domeniile de licență (DL) și programele de studii, după cum urmează:

- Domeniul de studii universitare de doctorat/masterat (DSU_D/M) – **Drept**;
- Domeniu de licență (DL) – **Drept**;
- Domeniul Drept conține ca programe de studii/specializări (S): **Drept și Drept european și internațional**.

Standardele *Comisiei de Specialitate Științe administrative, ale educației și psihologie* se referă la domeniul fundamental Științe sociale (DFI nr. 40), în care figurează domeniile și programele de studii de licență și master aferente *Comisiei de Specialitate nr. 5*:

- Domeniul de studii universitare de doctorat/masterat (DSU_D/M) – **10. Științe administrative**;
- Domeniu de licență (DL) – **50. Științe administrative**;
- Programe de studii/Specializări (S) cu specializare în: *Administrație publică; Administrație europeană; Asistență managerială și administrativă; Poliție locală; Servicii și politici de sănătate publică (Public Health); Leadership în sectorul public (în limba engleză); Studii de conflict; Știința datelor sociale*.

Didactica predării științelor juridice și administrative este structurată pe 10 capitole astfel:

1. Noțiuni generale despre știința dreptului și știința administrativă;
2. Noțiuni generale despre didactica științelor juridice și științelor administrative;
3. Didactica științelor juridice și științelor administrative;
4. Procesul de învățământ cu aplicație în domeniile științelor juridice și științelor administrative;
5. Evaluarea educațională, rezultatele învățării și finalitățile predării pe domeniile științe juridice și științe administrative;
6. Curriculumul educațional pentru predarea științelor juridice și științelor administrative;
7. Proiectarea activităților educaționale în domeniile științelor juridice și științelor administrative;
8. Evaluarea educațională, rezultatele învățării și finalitățile predării pe domeniile științe juridice și științe administrative;
9. Programul de studii universitare de doctorat și postdoctorale de cercetare avansată;
10. Personalul didactic și de cercetare din învățământul superior.

Cursul *Didactica predării științelor juridice și științelor administrative* a văzut pentru prima oară lumina tiparului în 2009 la Editura Lumen, Iași ulterior, la aceeași editură, în anul 2011 a apărut o a doua ediție.

Prima ediție a apărut în coautorat, sub numele: Nadia-Cerasela Dariescu și Roxana-Alina Petraru, iar a doua ediție, tot în coautorat, sub numele: Nadia-Cerasela Aniței și Roxana-Alina Petraru.

În acest an ne-am propus să reedităm cursul Didactica predării științelor juridice și administrative modificând structura și adăugând noi capitole.

Precizez că am preferat să pun textele de lege așa cum sunt în reglementările juridice actuale, pentru a înțelege specialiștii care citesc acest curs, pentru că nu putem interpreta prin adăugare la lege dacă nu avem loc de interpretare prin folosirea de verbe, expresii care să permită, spre exemplu, verbul „a putea”.

Am constatat de-a lungul timpului că se adaugă la criterii noi criterii specifice altor domenii, ori prin lege, dacă ne spune că sunt „minime”, putem adăuga mai multe din acel tip de criterii specifice domeniului respectiv și nu din alte criterii specifice altor domenii.

Pentru a creiona mai exact caracteristicile acestui curs am adăugat Anexe.

Lucrarea se dorește a fi „un ghid” adresat doctoranzilor, masteranzilor și studenților care urmează cursurile *Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic* pe domeniile Drept și Științe administrative care doresc să devină cadre didactice, dar și tuturor celor interesați de aceste domenii.

Prof. univ. dr. hab. Nadia-Cerasela Aniței

Capitolul 1

NOȚIUNI GENERALE DESPRE ȘTIINȚA DREPTULUI ȘI ȘTIINȚA ADMINISTRATIVĂ

1.1. Noțiuni generale despre drept și despre știința dreptului¹

1.1.1. Noțiuni generale despre drept

1. Noțiunea de drept²

a) Termenul „drept”

Termenul „drept”, în sens metaforic, se pare că provine din cuvântul latin *directus*, care semnifică „drept – orizontal sau vertical – de-a dreptul, în linie dreaptă”³.

Cuvântul *jus* (scris uneori și așa cum se citește – *ius*), din limba latină, avea semnificația de „drept, normă, lege”⁴.

De asemenea, cuvântul „drept” îl regăsim și în alte limbi: în franceză avem *droit*, în italiană *diritto*, în engleză *right* și *law*⁵.

b) Sensurile juridice⁶

În limba română, conceptul de „drept” are următoarele semnificații juridice⁷:

- ***drept obiectiv*** ca ansamblul de norme care organizează viața omului în societate, care disciplinează comportamentul uman și apără societatea de excesele indivizilor; dreptul permite oamenilor să conviețuiască într-un același loc și în același timp, spre exemplu: ține de dreptul obiectiv:

¹ N.-C. Aniței, R.-A. Petraru, *Didactica predării științelor juridice și administrative*, Ed. Lumen, Iași, 2009, pp. 6-15.

² Pentru amănunte a se vedea Al. Bleoancă, *op. cit.*, pp. 1-158.

³ Al. Bleoancă, *op. cit.*, p. 1; I. Oprea, C.G. Pamfil, R. Radu, V. Zăstroiu, *Noul dicționar universal al limbii române*, Ed. Litera Internațional, București-Chișinău, 2008, pp. 461-462.

⁴ Al. Bleoancă, *op. cit.*, p. 2; E. Molcuț, D. Oancea, *Drept roman*, Ed. Casa de editură și presă „Șansa”, București, 1997, p. 5.

⁵ Al. Bleoancă, *op. cit.*, p. 2; E. Molcuț, D. Oancea, *Drept roman*, *op. cit.*, p. 5; *Black's Law Dictionary*, ed. a 7-a, Ed. West Group, St. Paul, Minn., 1999, pp. 749, 1322; Secțiunea aferentă termenului „Droit” în lucrarea *Encyclopédie juridique Dalloz*, vol. V, Ed. Dalloz, Paris, 2000.

⁶ Al. Bleoancă, *op. cit.*, pp. 2-3.

⁷ Spunem „juridice” pentru că, „așa cum am văzut mai sus, există și sensuri de natură morală ale acestui cuvânt, ca să nu le mai punem la socoteală pe cele tehnice”, *apud* Al. Bleoancă, *op. cit.*, p. 2, nota de subsol 4.

□ Codul penal⁸ – lege care interzice și pedepsește cele mai grave fapte îndreptate contra valorilor sociale; de exemplu, sancționează omorul, furtul, care îi prejudiciază patrimoniul etc.;

□ Codul civil⁹ – lege ce reglementează relațiile sociale dintre oameni, atât pe cele cu obiect evaluabil în bani, cum sunt raporturile patrimoniale dintre soți, cât și pe cele neevaluabile în bani, precum relațiile personale dintre soți etc.;

- **dreptul subiectiv** reprezintă posibilitatea unui om (a unei persoane) de a-și valorifica un anumit interes recunoscut de către lege (de către dreptul obiectiv), adică de a avea un anumit comportament (o anumită conduită), spre exemplu:

□ dreptul de proprietate asupra unui automobil (caz în care conduita constă în toate acțiunile și inacțiunile proprietarului – conducerea mașinii, parcarea ei într-un garaj etc.); și

□ dreptul băncii de a pretinde restituirea împrumutului acordat unei persoane (conduita băncii constând în notificarea împrumutatului că trebuie să plătească suma și, respectiv, încasarea efectivă a acelei sume);

- **știința dreptului** are ca obiect de studiu dreptul obiectiv și cel subiectiv, adică ansamblul de concepte și principii care le alcătuiesc.

2. Noțiuni generale despre dreptul obiectiv¹⁰

Dreptul obiectiv este definit de autori în mod diferit astfel:

- dreptul este „un complex de reguli de conduită având menirea ca, pe calea unor dispoziții generale referitoare la raporturile generale tipice, să reglementeze, într-un anumit scop, conduita previzibilă a oamenilor”¹¹;

- dreptul este „ansamblul regulilor asigurate și garantate de către stat, care au ca scop organizarea și disciplinarea comportamentului uman în principalele relații din societate, într-un climat specific manifestării coexistenței libertăților, apărării drepturilor esențiale ale omului și statornicirii spiritului de dreptate”¹²;

- dreptul obiectiv „este un sistem de reguli aplicabile conduitei umane (genul proxim), reguli susținute de către stat în scopul obținerii justiției sociale (diferența specifică). Observăm că acest ansamblu de norme nu depinde de voința unei persoane, ci se impune acesteia, din exterior, astfel că este justificată desemnarea lui ca fiind «obiectiv»”¹³.

Literatura de specialitate¹⁴ ne precizează că „elementele fundamentale, care subliniază genul proxim și diferența specifică, respectiv:

- dreptul obiectiv este un sistem de reguli (norme), corelate și coordonate între ele, norme ce alcătuiesc un sistem;

⁸ Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009) cu modificările și completările ulterioare.

⁹ Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată (M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011) cu modificările și completările ulterioare.

¹⁰ Pentru amănunte a se vedea Al. Bleoancă, *op. cit.*, pp. 10-103.

¹¹ A.M. Naschitz, *Teorie și tehnică în procesul de creare a dreptului*, Ed. Academiei, București, 1969, p. 87.

¹² N. Popa, *Teoria generală a dreptului*, ed. a 6-a, Ed. C.H. Beck, București, 2020, p. 78.

¹³ Pentru amănunte a se vedea Al. Bleoancă, *op. cit.*, pp. 3-5.

¹⁴ *Ibidem*.

- regulile sunt fie edictate de către stat, fie elaborate de alte entități, dar însușite (sanctionate, adică acceptate oficial) de stat;
- normele reglementează conduita umană în cadrul principalelor relații din societate (în realitate, este vorba despre cvasitotalitatea acestor relații); iar
- scopul reglementării este asigurarea dreptății (justiției sociale), adică protejarea cât mai înaltă a intereselor fiecărui individ în parte, dar numai în măsura în care nu sunt vătămăte în mod inacceptabil interesele celorlalți”.

3. Noțiuni generale despre dreptul subiectiv¹⁵

Dreptul subiectiv¹⁶ este definit de literatura de specialitate ca „dreptul ce aparține unui subiect (unei persoane) privit(e) individual și care depinde de voința acestei persoane. Acesta este o posibilitate de comportament a unei persoane, în sensul că respectiva persoană poate avea ea o anumită conduită și poate cere, în același timp, unei alte (a doua) persoane să aibă o conduită corespunzătoare”.

În continuare, autorul¹⁷ precizează: „Conduita corespunzătoare celei de a doua persoane determină, la rândul său, noțiunea de **obligație**, adică îndatorirea acelei alte persoane de a avea un comportament corelat cu cel al titularului de drept subiectiv. De aici reținem corespondența dintre dreptul subiectiv și obligația corespunzătoare: un drept nu poate exista în lipsa obligației; fără obligație, dreptul nu are nicio valoare”.

În concluzie, **dreptul subiectiv**¹⁸ reprezintă „facultatea unei persoane (a unui subiect) de a-și valorifica sau de a-și apăra împotriva altei sau altor persoane un anumit interes ce îi este recunoscut”.

Doctrina¹⁹ ne precizează că „recunoașterea interesului o face dreptul obiectiv, în sensul că o normă prevede posibilitatea respectivă de conduită (de exemplu, dreptul unei persoane de a se căsători este recunoscut de art. 259 C. civ.)”.

Literatura de specialitate²⁰ ne spune că „definirea dreptului subiectiv ne dă posibilitatea de a evoca **diferența dintre drept și obligație**:

– **dreptul este o posibilitate**, o facultate pentru o persoană, care poate să aibă o anumită conduită, adică să-și valorifice interesul; numai că, în aceeași măsură, titularul dreptului poate să renunțe la valorificare, adică să nu mai aibă conduita respectivă; de exemplu, cel care a dat cu împrumut poate să nu mai ceară înapoi suma împrumutată, care îi va rămâne împrumutatului; în acest caz, nimeni nu îl poate forța pe împrumutător să ceară suma ori să îl sancționeze pentru că nu a cerut-o;

– **obligația este o îndatorire** pentru cel ținut de ea; astfel, dacă titularul dreptului căruia îi este corelativă obligația a decis să își valorifice interesul (dreptul), atunci persoana obligată trebuie să aibă conduita corespunzătoare; în exemplul anterior, dacă împrumutătorul a decis să ceară înapoi suma, atunci împrumutatul trebuie să o restituie, iar în caz contrar poate fi forțat să o plătească și, respectiv, să fie sancționat pentru că nu a plătit-o la timp (prin calcularea unei dobânzi pentru fiecare zi de întârziere a plății)”.

¹⁵ *Ibidem*, pp. 110-147.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ N. Popa, *op. cit.*, p. 30.

¹⁹ Al. Bleoancă, *op. cit.*, pp. 6-7.

²⁰ *Ibidem*.